

RESTAURATORI ROMÂNI: ARHITECTUL ȘTEFAN BALȘ (1902 – 1994)

FIȘĂ MONUMENT RESTAURAT

Denumire: Mănăstirea Brebu

Localizare: sat Brebu Mănăstirei, com. Brebu, nr.803, jud. Prahova

Cod LMI: PH-II-a-A-16375

Scurt istoric: Mănăstirea Brebu, ctitorită de domnitorul Matei Basarab în 1650, cu biserică, casă domnească, chilli, incintă fortificată și turn de poartă, a fost desăvârșită prin grija domnitorului Constantin Brâncoveanu în 1690. Biserica mănăstirii, care relua tipul bisericii Mănăstirii Dealu, și-a pierdut, în urma cutremurului din 1802, cele trei turle de zid, care au fost înlocuite, în 1838 cu unele de lemn.

Decorația exterioară, specifică bisericilor medievale din Țara Românească, definită de cele două registre de panouri și brâu median subliniate prin ciubuce de zidărie este încununată de ancadramele ușilor și ferestrelor, sculptate de meșterul Lupu ce a venit cu modele ale goticului târziu moldovenesc. Decorația interioară a fost remaniată în 1843, iar pictura tâmplii și a altarului sunt opera lui Sava Henția, din anii 1901-1902.

În 1863, odată cu secularizarea averilor mănăstirești, mănăstirea Brebu a fost desființată și reorganizată ca biserică de mir, pământurile și bunurile călugărilor trecând în patrimoniul Eforiei Spitelelor Civile. Casele domnești au fost transformate mai întâi în casă de vacanță pentru elevele de la azilul „Elena Doamna“, apoi în sanatoriu, preventoriu, între 1950 și 1957 în casă de bătrâni pentru ca, în 1959 să devină muzeu. În perioada 1955-1960 a avut loc cea mai mare campanie de restaurare și punere în valoare a ansamblului arhitectural, biserica a fost scoasă din cult și, împreună cu tot complexul, a fost transformată în muzeu de istorie și artă medievală.

La 23 aprilie 1961 un incendiu de proporții a impus o nouă restaurare, finalizată în anul 1963, care a redat aspectul mănăstirii așa cum era în secolul al XVII-lea.

În ultimii ani, viața monahală și-a reluat cursul în ansamblul medieval.

Restaurare : Prin restaurarea din anii 1956-1959 și 1962-1963, arhitectul Ștefan Balș a restabilit volumetria monumentului, reconstituind, pe bază de analogii și deducții constructive, cele trei turle și sistemul lor de susținere. Au fost îndepărtate tencuielile, optându-se pentru punerea în valoare a paramentului și a profilaturii, care au fost reîntregite. Această soluție ilustrează concepția școlii naționale de restaurare conturată în perioada

interbelică, la cristalizarea căreia, Ștefan Balș a avut un rol important, aceea de a renunța la retencuirea unor paramente de cărămidă, ținând seama de lipsa de durabilitate a tencuielilor de var și de efectul nociv al celor de ciment. Principiul estetic în restaurare ce constă în decaparea tencuielilor și păstrarea paramentelor aparente atinge, la Brebu, o întruchipare magistrală.

Documentar foto:

Fototeca INP, Biblioraft 57

1. Mănăstirea Brebu. Autor: Nicolae Țațu. 1929
2. Mănăstirea Brebu după restaurare. Autor: Gheorghe Marin. 1964
3. Casa Domnească după incendiul din 1961. Autor: Ștefan Balș. 1962
4. Casa Domnească după restaurare. Autor: Gheorghe Marin. 1964
5. Mănăstirea Brebu. Fotografie inventariere INP. Autor: Iozefina Postăvaru. 2016

Bibliografie :

Balș, Ștefan, *Mănăstirea Brebu*, Ed. Meridiane, București, 1968

Curinschi Vorona, Gheorghe, *Ahitectură, Urbanism, Restaurare*, Ed. Tehnică, 1996, p. cf. Indice (p. 446)

Autor fișă: Iozefina Postăvaru

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 5

FOTO 3

FOTO 4